

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-07-000 726
Бања Лука, 11.3.2009. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија: Дарка Осмића, као председника вијећа, Биљане Томић и Стаке Гојковић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Р. Е. из Б., кога заступа пуномоћник А. И., адвокат из Г., против тужених, К. К. АД Б. Л. и П. Ј. из Ч., кога заступа пуномоћник М. Ц., адвокат из Б. Л., ради накнаде штете, вриједност спора 129.403,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број: 011-0-Гж-06-001 522 од 15.5.2007. године, на сједници одржаној 11.3.2009. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Пресудом Основног суда у Градишци број: 072-0-П-06-000 027 од 26.6.2006. године обавезан је П. Ј. (друготужени) да тужитељу на име накнаде штете исплати укупан износ од 12.660,00 КМ, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, од чега, на име претрпљеног физичког бола износ од 3.000,00 КМ; на име претрпљеног страха износ од 2.100,00 КМ; на име душевног бола због смањења животе активности износ од 6.000,00 КМ и на име тоталне штете на возилу „Форд фиеста” 1.560,00 КМ, те да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.785,00 КМ.

У преосталом дијелу, који се односио на накнаду штете за уништену хармонику и трошкове лијечења у Б.1 и Б. Л., те у дијелу који представља разлику између тражених и досуђених износа, тужбени захтјев је одбијен, а у односу на туженог К. К. АД Б. Л. (првотужени) тужбени захтјев је одбијен у цјелини.

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци број: 011-0-Гж-06-001 522 од 15.5.2007. године жалба друготуженог је дјелимично уважена и првостепена пресуда преиначена тако да је тужитељу на име претрпљеног бола досуђена накнада у износу од 1.800,00 КМ, умјесто износа од 3.000,00 КМ и на име претрпљеног страха износ од 1.500,00 КМ, умјесто износа од 2.100,00 КМ, те на име трошкова парничног поступка износ од 1.045,60 КМ, умјесто износа од 1.785,00 КМ, док је у преосталом дијелу жалба друготуженог одбијена и првостепена пресуда потврђена како у преосталом досуђујућем дијелу тако и у одбијајућем дијелу, јер је жалба тужитеља одбијена у цјелини. У односу на

првотуженог, првостепена пресуда је остала неизмјењена будући да у том дијелу и није побијана жалбом.

Благовременом ревизијом тужитељ побија другостепену одлуку због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се оспорена пресуда преиначи тако да се у удовољи његовом тужбеном захтјеву.

Друготужени није одговорио на ревизију.

Ревизија није основана.

У овој парници тужитељ тражи накнаду материјалне и нематеријалне штете узроковане саобраћајном несрећом коју је скривио друготужени, услијед чега је тужитељ, због тешких тјелесних повреда, трпио физичку бол, страх и душевни бол због смањења животне активности, као и материјалну штету која се огледа у вриједности уништеног моторног возила, издацима учињеним на име лијечења и издацима учињеним за поправку оштећене хармонике.

Према утврђеном чињеничном стању саобраћајна незгода, из које је настала предметна штета, десила се дана 13.3.2002. године у којој је учествовало путничко возило „Форд Фијеста” рег. бр. ..., власништво тужитеља, којим је управљао друготужени, а тужитељ је био сувозач. Друготужени је оглашен кривим за предметну саобраћајну незгоду правоснажном пресудом Основног суда у Бањој Луци К-553/02 од 01.4.2003. године, јер је поступио противно одредбама члана 164. став 1. и 2. Закона о безбједности саобраћаја на путевима (возио под утицајем алкохола, олако држећи да неће доћи до штетних посљедица), због чега му је изречена условна осуда и утврђена казна затвора у трајању од 5 мјесеци, с тим да се иста неће извршити ако у року од 2 године не почини ново кривично дјело. Том приликом, тужитељ је такође био у алкохолисаном стању због чега и није он управљао својим путничким возилом него друготужени, као „трезнији”. У тренутку несреће тужитељ није био везан сигуросним појасом, испао је из аута и претрпио тешке тјелесне повреде, нагњечење кичмене мождине, што је проузроковало одузетост доњих екстремитета, због чега се лијечио у медицинским установама у Б. Л., Б.1, Г., након чега је проходао. Возило тужитеља је било осигурано од аутоодговорности код првотуженог. На предметном аутомобилу је настала тотална штета, а у тој саобраћајној несрећи оштећена је и хармоника, власништво тужитеља.

Код оваквог чињеничног утврђења првостепени суд налази да се одговорност друготуженог темељи на одредби члана 154. став 1. Закона о облигационим односима (“Службени лист СФРЈ”, бр. 29/78, 39/85 и 57/89, те “Службени гласник Републике Српске”, бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04 - у даљем тексту ЗОО), а да је, осим тога, у смислу одредбе члана 12. став 3. Закона о парничном поступку (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 58/03, 85/03, 74/05 и 63/07 - у даљем тексту ЗПП), везан и правоснажном кривичном пресудом којом је друготужени оглашен кривим за предметну саобраћајну несрећу, те налазећи да је и сам тужитељ придонио настанку предметне штете у омјеру од 40%, јер је пристао да се вози са пијаним возачем, а имајући у виду

налазе вјештака медицинске струке који су се изјаснили о трајању и интензитету трпљења душевних и физичких болова код тужитеља и о степену смањења његове животне активности од 35%, као и налаз вјештака машинске струке који се изјаснио о вриједности уништеног возила дјелимично је удовољио тужбеном захтјеву досуђујући накнаду као у изреци своје одлуке, док је, због недостатка доказа, одбио захтјев за накнаду штете за оштећену хармонику и трошкове лијечења, позивом на одредбе члана 192. и 205. ЗОО (које говоре о подјељеној одговорности), члана 195. ЗОО (који говори о накнади штете изазване повредом или нарушењем здравља) и одредбу члана 200. истог закона (која говори о накнади нематеријалне штете).

Другостепени суд у цијелости прихвата чињенична утврђења првостепеног суда, али налази да је материјално право погрешно примјењено код досуђења накнаде нематеријалне штете тужитељу на име претрпљеног физичког бола и претпљеног страха. Из тог разлога, у том дијелу, преиначава првостепену пресуду и за ове видове штете досуђује ниже износе, као у изреци побијане пресуде.

Другостепена одлука је правилна.

Тужитељ побија нижестепене пресуде настојећи приказати да се не ради о подјељеној одговорности, односно да је допринос тужитеља настанку предметне штете био незнатан (евентуално 10%), будући да је био толико пијан да није био у стању да управља својим поступцима, а приговара и висини досуђених износа, сматрајући их прениским. Такође сматра да му је требало досудити накнаду за трошкове учињене при лијечењу, те за поправак оштећене хармонике.

Наводи ревизије нису основани.

Није спорно да су и тужитељ и тужени у вријеме спорних дешавања којима је узрокована штета, били у алкохолисаном стању. Међутим, чињеница што је и сам оштећеник (тужитељ) био алкохолизиран, по оцјени овога суда, не отклања његову суодговорност за штету коју трпи, поготово што је прије несреће заједно са возачем (друготуженим) пио, те је знао стање у којем се обојица налазе. Ово тим прије што је у кафану, у којој су пили, дошао својим путничким возилом, па је морао рачунати с тим да ће се тако и враћати, због чега се није требао и смио довести у такво стање да није способан управљати путничким возилом или да није у стању процјенити са каквим возачем ће сјести у ауто. Када о томе није водио рачуна, преузео је ризик од настанка штете узроковане оваквим понашањем, макар у омјеру који су, по оцјени овога суда, правилно утврдили нижестепени судови.

Наводи ревидента да су му кључеви аута узети из цепа, без његовог знања и да су га, такође без његовог знања, смјестили у ауто, нису утемељени на проведеним доказима. Ове тврдње, наиме, није потврдио ни један од бројних саслушаних свједока, а и сам је, током поступка, рекао да се не сјећа како је ушао у ауто.

Приликом одмјеравања адекватне новчане накнаде нематеријалне штете судови воде рачуна о значају повријеђеног добра и циљу коме накнада служи, као и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са природом накнаде. ЗОО није таксативно прописао критерије који би везивали суд у одређивању висине адекватне накнаде, дао је општа начела за примјену члана 200. ЗОО, па судови досуђују накнаду у складу са тим начелима при чему се правична накнада одређује засебно за сваки случај у зависности од низа субјективних и објективних елемената који могу утицати да та накнада буде већа или мања од уобичајених износа које је прихватила судска пракса.

Имајући у виду налаз вјештака медицинске струке о врстама и тежини повреда тужитеља, интензитету и дужини трајања физичког бола и страха, посљедицама које су те повреде оставиле на животну активност тужитеља и могућност бављења његовим дотадашњим послом, овај суд налази да је досуђена накнада у складу са одредбом члана 200. ЗОО, и да представља адекватну новчану сатисфакцију за сваки тражени вид накнаде нематеријалне штете.

Зато није основан приговор ревидента да се ради о произвољној примјени права, јер је судска пракса одредила оквире у којима се судови крећу при досуђењу накнаде овога вида штете, а досуђени износи, уз уважавање околности да се ради о подјельеној одговорности, крећу се у тим границама, при чему је другостепени суд за своју одлуку дао јасне и увјерљиве разлоге које у свему прихвата и овај суд.

Члан 195. став 1. ЗОО прописује: “Ко другоме нанесе тјелесну повреду или му наруши здравље, дужан је накнадити му трошкове око лијечења и друге потребне трошкове”.

Тужитељ је поставио захтјев за накнаду материјалне штете као посљедице претрпљених повреда из штетног догађаја тако да је тражио накнаду трошкова лијечења у Б. Л. и Б.1 у износу од 5.103,00 КМ, те накнаду трошкова превоза од Б.1 до Г. у износу од 500,00 КМ.

Под трошковима лијечења, у смислу наведене законске одредбе, подразумијевају се сви они трошкови који су учињени у вези са лијечењем који су били потребни (трошкови превоза, трошкови потребног пратиоца, трошкови повремених обилазак од сродника и слично). Тужитељ има право на накнаду ових трошкова уколико докаже њихову висину и да су плаћени из његове имовине. Да би остварио овај вид накнаде требао је доказати који су то облици здравствене заштите били неопходни за његово лијечење, а које је подузео, те да се ради о облику лијечења који није покривен осигурањем, као и висину лично учињених издатака који су били везани за лијечење. У овом правцу тужитељ није изводио доказе.

Одредбом члана 7. и члана 123. ЗПП прописана је обавеза странака да изнесу све чињенице на којима заснивају своје захтјеве и да изводе доказе којима се утврђују те чињенице. Ако суд на основу оцјене изведених доказа не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу, о постојању ове чињенице закључиће примјеном правила о терету доказивања садржаном у одредби члана

126. ЗПП. Имајући у виду да тужитељ није изводио доказе на околности утврђења релевантних чињеница од којих зависи основаност захтјева, нижестепени судови су правилно судили када су га са овим дијелом захтјева одбили.

Тужитељ је поставио и захтјев за накнаду материјалне штете на име издатака учињених за поправку хармонике. Међутим, ни овај дио захтјева није утемељио на проведеним доказима. Наиме, осим неовјереног и непотписаног рачуна на којем је назначено да се ради о „ремонту хармонике” у вриједности од „36000,00” без означавања валуте на коју се односи овај износ, тужитељ није понудио друге доказе у прилог тврдњи, поновљеној у ревизији, даје овај издатак имао и у којем износу. Зато се нижестепене пресуде, примјеном споменутог правила о терету доказивања, и у овом дијелу указују правилним.

Како из чињеничних и правних утврђења нижестепених судова - које прихвата и овај суд и који, наводима ревизије, нису доведени у сумњу - произлази даје предметна штета узрокована кривицом друготуженог, чијем настанку је придонио и тужитељ у омјеру од 40%, другостепени суд није погријешио када је на основу одредбе члана 154.; члана 192. у вези са чланом 205.; те члана 200. ЗОО, обавезао друготуженог да накнади штету тужитељу у износима одређеним побијаном пресудом. Зато је ревизија, као неоснована, одбијена на основу одредбе члана 248 ЗПП.

Предсједник вијећа
Дарко Осмић

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић